

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / พ. ๑.๑-๐๑

ใบงาน ๐๑ : การเปลี่ยนสถานะและการละลายของสาร

บันทึกผลการทำกิจกรรม

ตาราง ๑ ลักษณะของสารชนิดต่าง ๆ

สาร	ลักษณะของสาร
๑. แปะงมัน	....
๒. น้ำตาลทราย	....
๓. การบูร	....
๔. เอทิลแอลกอฮอล์	....
๕. น้ำมันพืช	....

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / ผ. ๑.๑-๐๑

ตาราง ๒ การคาดคะเนและผลการสังเกตสารผสมชนิดต่าง ๆ

สารผสม	ลักษณะของสาร	
	การคาดคะเน	ผลการสังเกต
๑. แป้งมันกับน้ำ	....	....
๒. น้ำตาลทรายกับน้ำ	....	....
๓. การบูรกับน้ำ	....	....
๔. เอทิลแอลกอฮอล์กับน้ำ	....	....
๕. น้ำมันพืชกับน้ำ	....	....

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / พ. ๑.๑-๐๑

ตาราง ๓ การเปลี่ยนแปลงของสารชนิดต่าง ๆ

เขียนชื่อสถานะของสารชนิดต่าง ๆ ทำเครื่องหมาย ✓ ใน ที่เลือก

สาร	สถานะของสาร		การละลายกับน้ำ	สมบัติของสาร
	ก่อนเติมน้ำ	หลังเติมน้ำ		
๑. แป้งมัน			☐ ละลาย ☐ ไม่ละลาย	☐ สารเนื้อเดียว ☐ สารเนื้อผสม
๒. น้ำตาลทราย			☐ ละลาย ☐ ไม่ละลาย	☐ สารเนื้อเดียว ☐ สารเนื้อผสม
๓. การบูร			☐ ละลาย ☐ ไม่ละลาย	☐ สารเนื้อเดียว ☐ สารเนื้อผสม
๔. เอทิลแอลกอฮอล์			☐ ละลาย ☐ ไม่ละลาย	☐ สารเนื้อเดียว ☐ สารเนื้อผสม
๕. น้ำมันพืช			☐ ละลาย ☐ ไม่ละลาย	☐ สารเนื้อเดียว ☐ สารเนื้อผสม

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / ผ. ๑.๑-๐๑

คำถามหลังจากทำกิจกรรม

๑. เมื่อเติมน้ำลงในสารแต่ละชนิด ผลที่เกิดขึ้นเหมือนกับที่คาดคะเนหรือไม่ อย่างไร

---

๒. สารที่เกิดจากสาร ๒ ชนิด ผสมกันแล้วรวมกันเป็นเนื้อเดียวกันเรียกว่าอะไร
ได้แก่อะไรบ้าง

---

๓. สารที่เกิดจากสาร ๒ ชนิด ผสมกันแล้วไม่รวมเป็นเนื้อเดียวกันและแยกส่วนกัน
เรียกว่าอะไร ได้แก่อะไรบ้าง

---

๔. สารแต่ละชนิดเมื่อเติมน้ำแล้วมีการเปลี่ยนแปลงสถานะหรือไม่ อย่างไร

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / พ. ๑.๑-๐๑

๕. สารแต่ละชนิดเมื่อเติมน้ำแล้ว ยังเป็นสารเดิมหรือไม่ เพราะเหตุใด

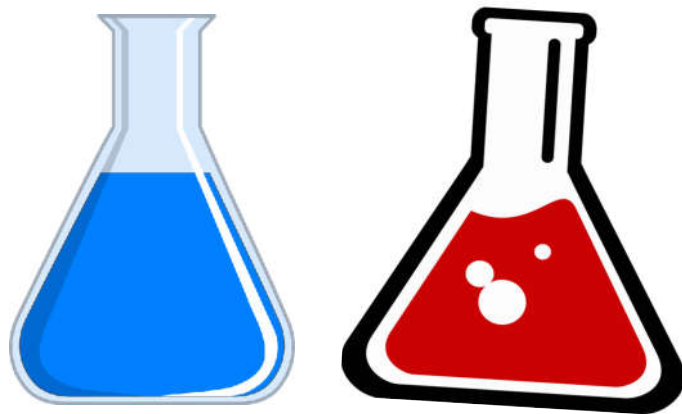
๖. จากกิจกรรมนี้ สรุปได้ว่าอย่างไร

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / พ. ๑.๑-๐๒

ใบงาน ๐๒ : แบบฝึกหัด เรื่องการเปลี่ยนแปลงสถานะและการละลายของสาร

พิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพหรือไม่ พร้อมบอกเหตุผล

๑. น้ำหอมระเหยไปในอากาศ

.....
.....
.....

๒. แกงจืดหมูสับที่แช่แข็ง

.....
.....
.....

๓. แร่กำมะถันในน้ำพุร้อน

.....
.....
.....

๔. ปู่ยละลายในน้ำข้าว

.....
.....
.....

๕. น้ำส้มสายชูเข้มข้นในน้ำ

.....
.....
.....

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

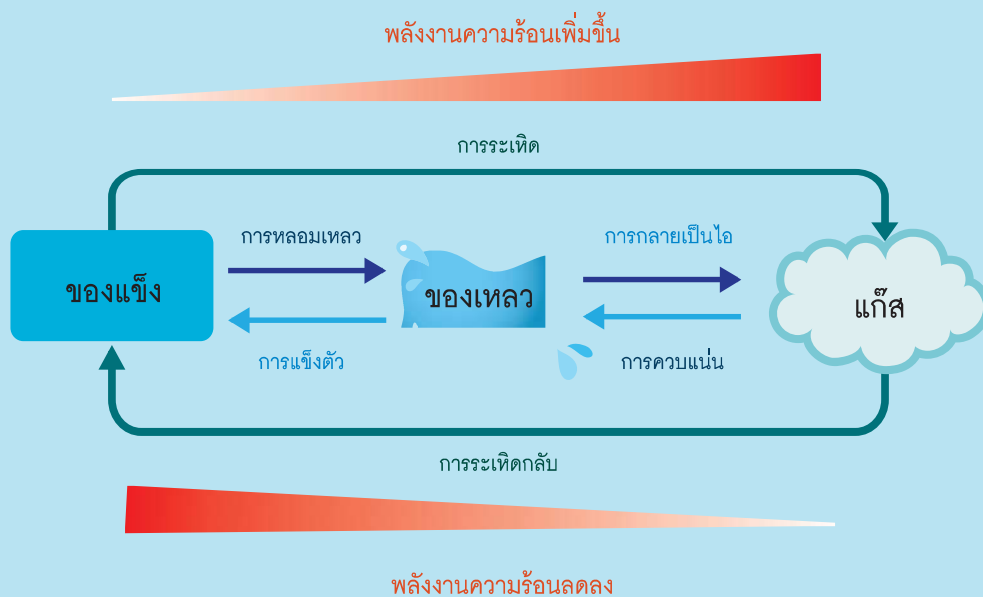
บ. ๕.๑ / พ. ๑.๑-๐๑

ใบความรู้ เรื่องการเปลี่ยนสถานะและการละลายของสาร

สารที่มีสถานะของแข็ง ของเหลว และแก๊ส สามารถเปลี่ยนสถานะหนึ่งเป็นอีกสถานะหนึ่งได้ โดยสารยังคงเป็นสารเดิม หรือมีสมบัติของสารเหมือนเดิม แต่รูปร่าง ขนาด หรือปริมาตรที่เปลี่ยนไปเท่านั้น ซึ่งเกิดเมื่อเพิ่มหรือลดพลังงานความร้อนแก่สารถึงระดับหนึ่ง โดยเมื่อเพิ่มความร้อนให้กับของแข็ง เช่น น้ำแข็ง จะเปลี่ยนเป็นของเหลว และเมื่อเพิ่มความร้อนอีกเรื่อย ๆ ของเหลวจะเปลี่ยนเป็นแก๊ส ในทางกลับกันเมื่อลดพลังงานความร้อนให้กับแก๊ส เช่น ไอน้ำจะเปลี่ยนกลับมาเป็นของเหลว และเมื่อลดพลังงานลงอีกเรื่อย ๆ ของเหลวจะเปลี่ยนกลับมาเป็นน้ำ

การเปลี่ยนสถานะมีกระบวนการเปลี่ยนดังรูป

รูป กระบวนการเปลี่ยนสถานะของสาร

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / พ. ๑.๑-๐๑

จากรูป การหลอมเหลวเป็นการเปลี่ยนสถานะจากของแข็งเป็นของเหลว ส่วนการกลายเป็นไอ เป็นการเปลี่ยนสถานะจากของเหลวเป็นแก๊ส แบ่งเป็น ๒ อย่าง คือ การระเหยและการเดือด การเปลี่ยนสถานะจากแก๊สเป็นของเหลว เรียกว่า การควบแน่น และการเปลี่ยนสถานะจากของเหลวเป็นของแข็ง เรียกว่า การแข็งตัวของแข็งบางชนิด เช่น การบุง ฟิล์มเสน ลูกเหม็น สามารถเปลี่ยนสถานะจากของแข็งเป็นแก๊สได้โดยไม่ผ่านการเป็นของเหลว เรียกว่า การระเหิด และการเปลี่ยนสถานะจากแก๊สเป็นของแข็ง เรียกว่า การระเหิดกลับ

การละลายเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากสารอย่างน้อย ๒ ชนิด รวมตัวกันเป็นเนื้อเดียว โดยสารที่ได้ยังเป็นสารเดิมและเรียกว่า สารละลาย สารชนิดหนึ่งในสารละลายจะเป็นตัวทำละลาย ส่วนสารที่เหลือจะเป็นตัวละลาย ตัวทำละลายเป็นสารที่มีสถานะเดียวกับสารละลาย และมีปริมาณมากที่สุดในสารละลาย และเมื่อใส่ตัวละลายเพิ่มลงไปเรื่อย ๆ ในตัวทำละลายจำนวนหนึ่ง ในที่สุดตัวละลายจะเหลือและตกตะกอน เนื่องจากไม่สามารถละลายในสารละลายนั้นได้อีก สารละลายที่ตัวละลายไม่สามารถละลายได้อีก เรียกว่า สารละลายอิ่มตัว

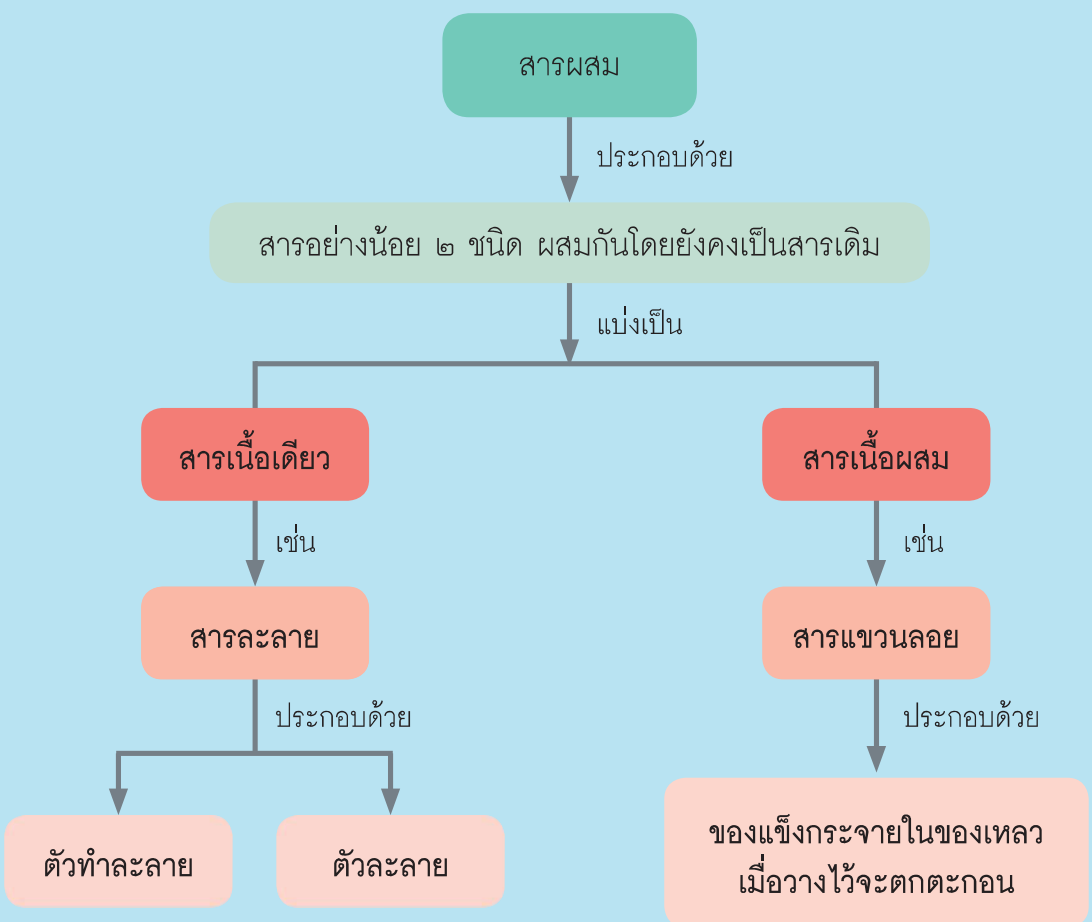

การผสมสารบางครั้งไม่มีการละลายเกิดขึ้น เนื่องจากสารผสมไม่รวมเป็นเนื้อเดียวหรือแยกส่วนกัน สารผสมที่ได้นี้เป็นสารเนื้อผสม สารเนื้อผสมบางชนิดเป็นสารแขวนลอย ประกอบด้วยของแข็งกระจายตัวอยู่ในของเหลว เช่น น้ำแป้ง เมื่อวางไว้จะตกตะกอน

สารผสมประกอบด้วยสารอย่างน้อย ๒ ชนิดมาผสมกัน สามารถจำแนกโดยใช้เนื้อสารเป็นเกณฑ์ได้ดังแผนผังมโนทัศน์

สารที่เปลี่ยนสถานะและสารที่ละลายยังคงเป็นสารเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลงเป็นสารใหม่ เช่น น้ำตาลทรายเมื่อเติมน้ำแล้วมีการเปลี่ยนสถานะจากของแข็งเป็นของเหลว ละลายอยู่ในน้ำ แต่สมบัติความหวานยังเหมือนเดิม การเปลี่ยนสถานะและการละลายจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ป. ๕.๑ / พ. ๑.๒-๐๑

ใบงาน ๐๑ : การเปลี่ยนแปลงของสาร

บันทึกผลการทำกิจกรรม

ตาราง ๑ ผลการสังเกตสารต่าง ๆ

สาร	ผลการสังเกต
๑. ตะปู	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
๒. ผงฟู	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
๓. น้ำโซดา	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
๔. ยาลดกรด	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
๕. ถ่านไฟฉาย ๘ โวลต์	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / พ. ๑.๒-๐๑

ตาราง ๒ การคาดคะเนและผลการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของสาร

การทดสอบ	การคาดคะเน	ผลการสังเกต	การเกิดสารใหม่
๑. ตะปูแช่ในน้ำ ๑ สัปดาห์	....	....	☐ ไม่เกิดสารใหม่ ☐ เกิดสารใหม่ มีลักษณะ ....
๒. ผงฟูผสม น้ำส้มสายชู	....	....	☐ ไม่เกิดสารใหม่ ☐ เกิดสารใหม่ มีลักษณะ ....
๓. นำน้ำโซดา ไปต้ม	....	....	☐ ไม่เกิดสารใหม่ ☐ เกิดสารใหม่ มีลักษณะ ....
๔. ยาลดกรด ชนิดผงผสม น้ำ	....	....	☐ ไม่เกิดสารใหม่ ☐ เกิดสารใหม่ มีลักษณะ ....
๕. จุ่มถ่านไฟฉาย ๘ โวลต์ลงใน น้ำผสมเกลือ เล็กน้อย	....	....	☐ ไม่เกิดสารใหม่ ☐ เกิดสารใหม่ มีลักษณะ ....

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / ผ. ๑.๒-๐๑

คำถามหลังจากทำกิจกรรม

๑. การทดสอบใดบ้างที่ทำให้เกิดสารใหม่ รู้ได้อย่างไร

---

๒. การเปลี่ยนแปลงของสารที่เกิดขึ้นเรียกว่าอะไร

---

๓. จากกิจกรรมนี้ สรุปได้ว่าอย่างไร

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / ผ. ๑.๒-๐๑

ใบความรู้ เรื่องการเกิดสารใหม่

เมื่อผสมสารสองชนิดขึ้นไปเข้าด้วยกัน แล้วมีสารใหม่เกิดขึ้น ซึ่งมีสมบัติแตกต่างจากสารเดิม หรือเมื่อสารชนิดเดียวเกิดการเปลี่ยนแปลงแล้วมีสารใหม่เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทางเคมี

การเปลี่ยนแปลงทางเคมีอาจสังเกตได้จาก การมีฟองแก๊ส หรือมีตะกอน หรือมีสี หรือมีกลิ่น หรือมีอุณหภูมิเพิ่มขึ้นหรือลดลง เช่น การเกิดสนิมบนตะปูที่แช่ในน้ำ ๑ สัปดาห์ การเติมผงฟูลงในน้ำส้มสายชูทำให้เกิดฟองแก๊ส และมีอุณหภูมิเพิ่มขึ้น

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / พ. ๑.๓-๐๑

ใบงาน ๐๑ : การเปลี่ยนแปลงของสารส่งผลกระทบต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม

บันทึกผลการทำกิจกรรม

ปฏิกิริยาเคมี	อธิบายการเปลี่ยนแปลงของสาร	เหตุผลที่เลือก	ผลกระทบที่เกิดขึ้น
ตัวอย่าง ส่งผลกระทบต่อตนเอง การเกิดสนิม ตามท่อน้ำ	เป็นการทำปฏิกิริยา ระหว่างเหล็ก ความชื้นและออกซิเจน เกิดเป็นสนิม	ที่บ้านใช้น้ำบาดาล ท่อหรือเครื่องสูบน้ำ เป็นสนิม ทำให้น้ำไข มีคราบสนิม	ต้องนำน้ำไปกรอง ก่อนนำมาใช้ ทำให้ เกิดความสิ้นเปลือง เสียเวลา
ส่งผลกระทบต่อ เช่น			
ส่งผลต่อ สิ่งแวดล้อม เช่น			

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๑ / ผ. ๑.๓-๐๒

ใบงาน ๐๒ : แบบฝึกหัด เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารที่ส่งผลต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อม

ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. การเปลี่ยนแปลงของสารส่งผลดีต่อมนุษย์อย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง

---

๒. การเปลี่ยนแปลงของสารส่งผลเสียต่อมนุษย์อย่างไรบ้าง ยกตัวอย่าง
